

Maaseudun uusi aika -yhdistyksen gradu-palkinto 2020

Anni Leskinen: "Omavaraisuutta tavoittelevat kotitaloudet Suomessa: keinot, syyt ja elämänpolitiikka"

Maaseudun uusi aika -yhdistyksen gradupalkinto on muotoutunut vuosittaiseksi perinteeksi. Palkinnon valitsevat yleensä yhdistyksen puheenjohtajat yhdessä Maaseututkimus-lehden päätoimittajan kanssa, ellei joku heistä ole tehtävään esteellinen. Tänä vuonna noudatettiin perinteitä ja raadissa olivat yhdistyksen puheenjohtajat Olli Lehtonen ja Kaisu Kumpulainen sekä päätoimittaja Torsti Hyyryläinen. Maineen ja kunnian lisäksi nyt julistettavalle voittajalle myönnetään 300 euron arvoinen stipendi.

Kilpailuun ilmoittautui vuonna 2020 neljä hyvätasoista gradua. Ehdokkaat olivat eri yliopistoista ja eri tieteenaloilta. Ehdolle asettuneissa töissä oli huomattavia eroja siinä, miten ne käsittelivät maaseutua ja sen kehittämistä. Pidimme vahvaa kytkeytymistä maaseutuun keskeisenä kriteerinä tieteellisten ansioiden ohella palkinnon saamiselle. Neljästä ehdokkaasta voittajaksi valikoitui lopulta **Anni Leskisen** ympäristöpolitiikan gradututkielma, joka on tehty Itä-Suomen yliopiston Historian ja maantieteiden laitoksella. Tutkielman otsikko on "Omavaraisuutta tavoittelevat kotitaloudet Suomessa: keinot, syyt ja elämänpolitiikka". Työnohjaajina toimivat Tuija Mononen ja Irmeli Mustalahti.

Leskisen tutkielma pureutuu maaseutututkimuksen kentässä ajankohtaiseen keskusteluun kotitalouksien omavaraisuudesta. Tutkimus on tehty pääosin ennen koronapandemiaa, vaikka työn aihe osoittautui erittäin ajankohtaiseksi, kun yhteiskunnassa pohdittiin korona-keväänä laajasti

esimerkiksi kotitalouksien, elinkeinoelämän ja terveydenhuollon omavaraisuutta ja huoltovarmuutta pandemian aikana. Leskisen tutkielma tuo yhteiskunnalliseen keskusteluun tärkeää tietoa kriiseihin varautumisesta. Raati arvostaa myös työn teoreettista haastavuutta ja tähän kytkeytyviä uusia tulkintoja. Leskisen tutkielmaa voi pitää myös metodologisesti erittäin onnistuneena. Aiemmin omavaraisuutta on tutkittu lähinnä opinäytteissä, joissa tarkastelu on perustunut muutamien henkilöiden tai kotitalouksien haastatteluihin. Leskinen tutki työssään omavaraisuutta 88 ihmisen vastausten perusteella, mikä antaa aikaisempia tutkimuksia laajemman pohjan omavaraisuuteen pyrkivästä elämäntavasta tehtäville päätelmille ja tulosten yleistämiselle. Analysoinnissa yhdistettiin menestyksellisesti sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä.

Omavaraisuuden keskiössä ekologinen, eettinen ruoka

Leskisen tutkielman tulosten perusteella omavaraisuuden keskiössä oli vastaajilla ekologisesti ja eettisesti tuotettu ruoka. Tärkeää omavaraisuutta tavoitteleville oli myös luonnonläheisyys, eläinten kanssa toimiminen ja myös erilaisiin kriiseihin ja poikkeustiloihin varautuminen. Omavaraisuutta tavoittelevista kotitalouksista suurin osa asui maaseudulla, mutta elämäntavassa oli paljon samaa myös kaupungeissa ja muissa taajamissa. Maaseudun asuttuna pitämistä, perinteisiä työtapoja ja elämänmuotoja sekä käytännön töiden tekemistä ja kädentaitoja arvostettiin, samoin yleisesti ekologista elämäntapaa, kulutuksen vähentämistä sekä kohtuullisuutta ja säästäväisyyttä. Myös hyvinvointiin liittyvät asiat, kuten terveys, rauhallisempi elämänrytmi, vaatimattomampi elämäntapa ja elämän mielekkyys olivat omavaraisuutta tavoitteleville vastaajille todella tärkeitä.

Palkittuun opinnäytetyöhön voi tutustua tarkemmin Itä-Suomen yliopiston avoimien aineistojen eRepo-palvelussa:

<http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20200577>

Lopuksi haluamme vielä kiittää kaikkia kilpailuun osallistuneita tutkielman tekijöitä. On hienoa huomata, että maaseutututkimusta tehdään monissa yliopistoissa ja eri tieteenaloilla. Toivomme, että tulevinakin vuosina tutkielman tekijät osallistuisivat rohkeasti yhdistyksen järjestämään vuosittaiseen gradukilpailuun.